Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (nionde avdelningen)

den 18 juli 2013 *

”Konsumentskydd — Förordning (EG) nr 1924/2006 — Näringspåståenden och hälsopåståenden om livsmedel — Artikel 2.2 led 6 — Begreppet påstående om minskad sjukdomsrisk — Artikel 28.2 — Produkter med varumärken eller märkesnamn — Övergångsåtgärder”

I mål C-299/12,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Nejvyšší správní soud (Republiken Tjeckien) genom beslut av den 10 maj 2012, som inkom till domstolen den 18 juni 2012, i målet

Green – Swan Pharmaceuticals CR, a.s.

mot

Státní zemědělská a potravinářská inspekce, ústřední inspektorát,

meddelar

DOMSTOLEN (nionde avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden J. Malenovský samt domarna M. Safjan (referent) och A. Prechal,

generaladvokat: M. Wathelet,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

— Tjeckiens regering, genom M. Smolek och S. Šindelková, båda i egenskap av ombud,

— Europeiska kommissionen, genom S. Grünheid och P. Němečková, båda i egenskap av ombud,

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

följande

* Rättegångsspråk: tjeckiska.

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artiklarna 2.2 led 6 och 28.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1924/2006 av den 20 december 2006 om näringspåståenden och hälsopåståenden om livsmedel (EUT L 404, 2006, s. 9, och rättelse i EUT L 12, 2007, s. 3), i dess ändrade lydelse enligt kommissionens förordning (EU) nr 116/2010 av den 9 februari 2010 (EUT L 37, 2010, s. 16) (nedan kallad förordning nr 1924/2006).

2 Begäran har framställts i ett mål mellan Green – Swan Pharmaceuticals CR, a.s. (nedan kallat Green – Swan Pharmaceuticals) och Státní zemědělská a potravinářská inspekce, ústřední inspektorát (det tjeckiska jordbruks- och livsmedelsverkets centralmyndighet, nedan kallat centralmyndigheten). Tvisten rör hur man bör se på ett meddelande som förekommer på ett kosttillskotts förpackning.

Tillämpliga bestämmelser

Unionslagstiftningen

3 Artikel 1.1-1.3 i förordning nr 1924/2006 har följande lydelse:

”1. Denna förordning harmoniserar de bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar och som gäller näringspåståenden och hälsopåståenden, för att säkerställa en väl fungerande inre marknad och en hög konsumentskyddsnivå.

2. Denna förordning skall tillämpas på näringspåståenden och hälsopåståenden i kommersiella meddelanden, oavsett om dessa är i form av märkning och presentation av eller reklam för livsmedel som skall levereras som sådana till slutkonsumenten.

...

3. Ett varumärke, märkesnamn eller fantasinamn som förekommer i märkningen eller presentationen, eller i reklamen för ett livsmedel och som kan tolkas som ett näringspåstående eller ett hälsopåstående får användas utan att genomgå de godkännandeförfaranden som föreskrivs i denna förordning, under förutsättning att det åtföljs av ett därtill hörande näringspåstående eller hälsopåstående i märkningen, presentationen eller reklamen, som uppfyller bestämmelserna i denna förordning.”

4 Artikel 2 i förordningen innehåller följande definitioner:

”1. I denna förordning skall

...

2. Följande definitioner skall också gälla:

1. *påstående*: varje budskap eller framställning som inte är obligatorisk enligt gemenskapens eller medlemsstaternas lagstiftning, inbegripet framställningar bestående av bilder, grafik eller symboler, oavsett form, och som anger, låter förstå eller antyder att ett livsmedel har särskilda egenskaper.

...

5. *hälsopåstående*: varje påstående som anger, låter förstå eller antyder att det finns ett samband mellan en kategori av livsmedel, ett livsmedel eller en av dess beståndsdelar och hälsa.

6. *påstående om minskad sjukdomsrisk*: varje hälsopåstående som anger, låter förstå eller antyder att konsumtion av en kategori av livsmedel, ett livsmedel eller av en av dess beståndsdelar väsentligt minskar en riskfaktor för utveckling av sjukdom hos människor.

...”

5 I artikel 3 i förordningen, med rubriken ”Allmänna principer för samtliga påståenden”, föreskrivs följande:

”Näringspåståenden och hälsopåståenden får användas på märkning och presentation av och i reklam för livsmedel som släpps ut på marknaden i gemenskapen endast om de är förenliga med bestämmelserna i denna förordning.

...”

6 I artikel 10.1 i samma förordning anges följande:

”Hälsopåståenden skall förbjudas om de inte uppfyller de allmänna kraven i kapitel II [som består av artiklarna 3-7] och de särskilda kraven i detta kapitel och är godkända i enlighet med denna förordning och ingår i de förteckningar över godkända påståenden som föreskrivs i artiklarna 13 och 14.”

7 Artikel 14 i förordning nr 1924/2006 har rubriken ”Påståenden om minskad sjukdomsrisk och påståenden om barns utveckling och hälsa”. I artikel 14.1 föreskrivs följande:

”Trots vad som sägs [i] artikel 2.1 b i direktiv 2000/13/EG får följande påståenden göras om de i enlighet med det förfarande som avses i artiklarna 15, 16, 17 och 19 i denna förordning har godkänts för att tas upp i en gemenskapsförteckning över sådana tillåtna påståenden tillsammans med alla nödvändiga villkor för användning av dessa påståenden:

a) påståenden om minskad sjukdomsrisk;

...”

8 I artikel 20 i förordningen, som rör gemenskapsregistret, föreskrivs följande:

”1. Kommissionen skall skapa och upprätthålla ett gemenskapsregister över näringspåståenden och hälsopåståenden om livsmedel, nedan kallat ’registret’.

2. Registret skall innehålla följande uppgifter:

a) Näringspåståendena och de villkor som gäller för dem och som fastställs i bilagan.

b) Begränsningar som antagits i enlighet med artikel 4.5.

c) De godkända hälsopåståendena och de villkor som gäller för dem och som fastställs i artiklarna 13.3, 13.5, 14.1, 19.2, 21, 24.2 och 28.6 och de nationella åtgärder som avses i artikel 23.3.

d) En förteckning över hälsopåståenden som inte har godkänts och skälen till att de inte har godkänts.

...

3. Allmänheten skall ha tillgång till registret.”

9 I artikel 28 i nämnda förordning, med rubriken ”Övergångsåtgärder” anges följande i punkt 2:

”Produkter med varumärken eller märkesnamn som fanns före den 1 januari 2005 och som inte är förenliga med denna förordning får fortsätta att saluföras fram till och med den 19 januari 2022 varefter bestämmelserna i denna förordning skall tillämpas.”

Tjeckisk lagstiftning

10 I 17 § punkt 2 i lag nr 110/1997 Sb. om livsmedel och tobaksvaror samt om ändringar av och tillägg till vissa anknytande lagar (zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů), i den lydelse som är tillämplig i målet vid den nationella domstolen, anges att de som driver ett livsmedelsföretag begår en administrativ överträdelse om

”a) de inte uppfyller skyldigheten att efterleva kraven på livsmedelssäkerhet som föreskrivs i direkt tillämplig [gemenskapslagstiftning] där dessa krav regleras, eller

b) de genom annat agerande än det som beskrivs i punkt a ovan, underlåter att uppfylla skyldigheterna i direkt tillämplig [gemenskapslagstiftning] om livsmedelskrav.”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

11 Det framgår av beslutet om hänskjutande att Green – Swan Pharmaceuticals före den 1 januari 2005 på den tjeckiska marknaden börjat saluföra ett kosttillskott med namnet ”GS Merilin”. Följande meddelande återfanns på kosttillskottets förpackning: ”Medlet innehåller ett tillskott av kalcium och vitamin D3 som bidrar till att minska riskfaktorerna för att utveckla benskörhet och frakturer”. Det nationella varumärket GS Merilin registrerades i Republiken Tjeckien den 29 oktober 2003.

12 I beslut av den 10 november 2010 förklarade Inspektorát Státní zemědělské a potravinářské inspekce (ett av livsmedelsverkets regionalkontor) att det ansåg att Green – Swan Pharmaceuticals, på förpackningen till kosttillskottet ”GS Merilin”, framfört hälsopåståenden i strid med artikel 10.1 i förordning nr 1924/2006. Nämnda regionalkontor ansåg att bolaget hade begått en administrativ överträdelse av det slag som avses i 17 § 2 b i lag nr 110/1997 Sb., i den lydelse som är tillämplig i målet vid den nationella domstolen, och ålade bolaget att betala 200 000 CZK i böter.

13 Green – Swan Pharmaceuticals anförde klagomål mot regionalkontorets beslut och gjorde bland annat gällande att informationen på förpackningen till kosttillskottet ”GS Merilin” inte kunde anses vara ett ”påstående”, i den mening som avses i förordning nr 1924/2006. Centralmyndigheten avslog klagomålet genom beslut av den 14 februari 2011.

14 Green – Swan Pharmaceuticals väckte talan mot detta beslut vid Krajský soud v Brně (Brnos regionala domstol). Bolaget gjorde särskilt gällande att artikel 28.2 i förordning nr 1924/2006 var tillämplig på kosttillskottet ”GS Merilin”, eftersom denna bestämmelse rör varorna i sig och inte de varumärken eller märkesnamn som används för dessa varor. Bolaget åberopade även artikel 2.2 led 6 i samma förordning och förklarade att informationen på förpackningen till kosttillskottet ”GS Merilin” inte innehåller påståenden eller antydningar om att kosttillskottet ”väsentligt” minskar en riskfaktor för utveckling av sjukdom hos människor.

15 Krajský soud v Brně ogillade den talan som hade väckts av Green – Swan Pharmaceuticals genom dom av den 21 september 2011. Nämnda domstol ansåg att informationen på förpackningen till kosttillskottet ”GS Merilin” är ett hälsopåstående, i den mening som avses i förordning nr 1924/2006, och att det, vad gäller påståenden om minskad sjukdomsrisk, endast är tillåtet att i märkning och presentation av livsmedel använda påståenden som har godkänts av kommissionen, i enlighet med de villkor som anges i artikel 14 i samma förordning.

16 Green – Swan Pharmaceuticals överklagade den dom som meddelats av Krajský soud v Brně till Nejvyšší správní soud. Bolaget gjorde återigen gällande att artikel 28.2 i förordning nr 1924/2006 inte utgör hinder mot att saluföra det aktuella kosttillskottet, eftersom bestämmelsen syftar på varorna i sig. Bolaget hänvisade till skillnaden i ordval mellan denna bestämmelse och artikel 1.3 i samma förordning, vilken hänvisar till varumärken och märkesnamn som kan anses vara näringspåståenden eller hälsopåståenden. Kosttillskottet ”GS Merilin” kommer således inte att omfattas av förordningens tillämpningsområde förrän den 19 januari 2022. Bolaget gjorde även gällande att Krajský soud v Brně borde ha prövat huruvida påståendet på förpackningen till kosttillskottet ”GS Merilin” kunde anses antyda att kosttillskottet ”väsentligt” minskar risken för sjukdom, med hänsyn till ordalydelsen i artikel 2.2 led 6 i förordning nr 1924/2006.

17 Den hänskjutande domstolen anser att ett hälsopåstående inte nödvändigtvis måste innehålla ordet ”väsentligt” eller ett liknande uttryck för att kunna anses som ett ”påstående om minskad sjukdomsrisk”. I annat fall skulle det gå att komma runt artikel 14 i förordning nr 1924/2006 med en liten förändring av ordvalet.

18 Genomsnittskonsumenten uppfattar dessutom inte ett livsmedel med ett hälsopåstående, som anger eller antyder väsentligt minskad sjukdomsrisk, som mer värt än ett livsmedel där påståendet inte innehåller denna nyansering. Registret över näringspåståenden och hälsopåståenden om livsmedel, vilket har upprättats enligt artikel 20 i förordning nr 1924/2006, visar att de hälsopåståenden om minskad sjukdomsrisk som redan har undersökts av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet och godkänts av kommissionen varken innehåller ordet ”väsentligt” eller något annat uttryck med motsvarande innebörd.

19 Den hänskjutande domstolen anser vidare att artikel 28.2 i förordning nr 1924/2006 inte är tillämplig i det mål den har att avgöra, eftersom det aktuella påståendet varken är ett varumärke eller ett märkesnamn, i den mening som avses i nämnda bestämmelse. Den hänskjutande domstolen har tillagt att även om denna bestämmelse skulle vara tillämplig, så kan tolkningen, att den utesluter alla produkter som fanns före den 1 januari 2005 från förordningens tillämpningsområde, inte anses logisk, eftersom denna förordning reglerar märkning av livsmedel.

20 Mot denna bakgrund beslutade Nejvyšší správní soud att vilandeförklara målet och ställa följande frågor till domstolen:

”1) Utgör följande hälsopåstående ’Medlet innehåller ett tillskott av kalcium och vitamin D3 som bidrar till att minska riskfaktorerna för att utveckla benskörhet och frakturer’ ett påstående om minskad sjukdomsrisk, i den mening som avses i artikel 2.2.6 i [förordning nr 1924/2006], även om det inte uttryckligen anges att konsumtion av detta livsmedel väsentligt skulle minska en riskfaktor för utveckling av ovannämnda sjukdom?

2) Innefattar begreppen varumärken eller märkesnamn, i den mening som avses i artikel 28.2 i [förordning nr 1924/2006], även ett kommersiellt meddelande på produktens förpackning?

3) Ska övergångsbestämmelsen i artikel 28.2 i [förordning nr 1924/2006] tolkas så, att den omfattar alla livsmedel som fanns före den 1 januari 2005 eller de livsmedel för vilka ett varumärke eller märkesnamn registrerades men som existerade i samma form före detta datum?”

Prövning av tolkningsfrågorna

Den första frågan

21 Den nationella domstolen har ställt den första frågan för att få klarhet i huruvida artikel 2.2 led 6 i förordning nr 1924/2006 ska tolkas så, att ett hälsopåstående, för att kunna anses vara ett ”påstående om minskad sjukdomsrisk”, i den mening som avses i denna bestämmelse, nödvändigtvis måste innehålla en uttrycklig uppgift om att förbrukning av en kategori av ett livsmedel, ett livsmedel eller en av livsmedlets beståndsdelar ”väsentligt” reducerar en riskfaktor för utveckling av sjukdom hos människor.

22 Domstolen vill inledningsvis erinra om att ett ”hälsopåstående”, i den mening som avses i artikel 2.2 led 5 i förordning nr 1924/2006 definieras utifrån det samband som måste föreligga mellan ett livsmedel eller en av dess beståndsdelar, å ena sidan, och hälsan å andra sidan. Denna definition innehåller dock inga preciseringar angående frågan huruvida detta samband måste vara direkt eller om det räcker att det är indirekt eller hur starkt eller varaktigt det måste vara. Uttrycket ”samband” måste därför ges en extensiv tolkning (se dom av den 6 september 2012 i mål C-544/10, Deutsches Weintor, punkt 34).

23 Ett av de hälsopåståenden som definieras i artikel 2.2 led 6 i förordning nr 1924/2006 är ”påstående om minskad sjukdomsrisk”. I bestämmelsen definieras detta begrepp som ”varje hälsopåstående som anger, låter förstå eller antyder att konsumtion av en kategori av livsmedel, ett livsmedel eller av en av dess beståndsdelar väsentligt minskar en riskfaktor för utveckling av sjukdom hos människor”.

24 De använda verben ”låter förstå eller antyder” innebär att det inte krävs att ett påstående innehåller en uttrycklig uppgift om att konsumtion av ett livsmedel väsentligt minskar en riskfaktor för utveckling av sjukdom hos människor för att det ska vara fråga om ett ”påstående om minskad sjukdomsrisk” i den mening som avses i nämnda bestämmelse. Det räcker att detta påstående hos en normalt informerad samt skäligen uppmärksam och upplyst genomsnittskonsument kan skapa intrycket att en riskfaktor väsentligt minskar.

25 Det ska härvid anmärkas att ett kategoriskt påstående om att konsumtion av det aktuella livsmedlet minskar – eller bidrar till att minska – en sådan riskfaktor kan ge nämnde konsument intrycket av att risken minskar väsentligt. Domstolen delar därför den hänskjutande domstolens bedömning att ett hälsopåstående av det här aktuella slaget inte nödvändigtvis behöver innehålla ordet ”väsentligt” eller något annat ord med samma betydelse för att anses som ett ”påstående om minskad sjukdomsrisk”.

26 Den första tolkningsfrågan ska därför besvaras enligt följande. Artikel 2.2 led 6 i förordning nr 1924/2006 ska tolkas så, att ett hälsopåstående, för att kunna anses vara ett ”påstående om minskad sjukdomsrisk”, i den mening som avses i denna bestämmelse, inte nödvändigtvis måste innehålla en uttrycklig uppgift om att konsumtion av en kategori av livsmedel, ett livsmedel eller en av dess beståndsdelar ”väsentligt” minskar en riskfaktor för utveckling av sjukdom hos människor.

Den andra frågan

27 Den nationella domstolen har ställt den andra frågan för att få klarhet i huruvida artikel 28.2 i förordning nr 1924/2006 ska tolkas så, att ett kommersiellt meddelande på ett livsmedels förpackning kan utgöra ett varumärke eller ett märkesnamn, i den mening som avses i denna bestämmelse.

28 Enligt artikel 28.2 i förordning nr 1924/2006 får produkter med varumärken eller märkesnamn som fanns före den 1 januari 2005 och som inte är förenliga med denna förordning fortsätta att saluföras fram till och med den 19 januari 2022.

29 Enligt artikel 1.2 i förordning nr 1924/2006 ska förordningen tillämpas på näringspåståenden och hälsopåståenden i kommersiella meddelanden, oavsett om dessa är i form av märkning och presentation av eller reklam för livsmedel som ska levereras som sådana till slutkonsumenten.

30 Såsom framgår av artikel 1.3 i förordning nr 1924/2006 kan ett varumärke, märkesnamn eller fantasinamn som förekommer i märkningen eller presentationen av ett livsmedel utgöra ett hälsopåstående.

31 Domstolen delar kommissionens bedömning att även om kommersiella meddelanden i regel inte kan anses som varumärken eller märkesnamn, så kan det inte uteslutas att ett sådant meddelande på ett livsmedels förpackning samtidigt utgör ett varumärke eller ett märkesnamn. Ett sådant meddelande kan dock endast anses bilda ett sådant varumärke eller märkesnamn om det i sig är skyddat enligt tillämplig lagstiftning. Det ankommer på den nationella domstolen att med beaktande av samtliga faktiska eller rättsliga omständigheter som är av vikt i det mål den har att avgöra, pröva huruvida ett sådant meddelande verkligen utgör ett varumärke eller ett märkesnamn som åtnjuter sådant skydd.

32 Den andra frågan ska således besvaras enligt följande. Artikel 28.2 i förordning nr 1924/2006 ska tolkas så, att ett kommersiellt meddelande på ett livsmedels förpackning kan utgöra ett varumärke eller ett märkesnamn, i den mening som avses i denna bestämmelse, om det, som varumärke eller märkesnamn, åtnjuter skydd enligt tillämplig lagstiftning. Det ankommer på den nationella domstolen att med beaktande av samtliga faktiska eller rättsliga omständigheter som är av vikt i det mål den har att avgöra, pröva huruvida ett sådant meddelande verkligen utgör ett varumärke eller ett märkesnamn som åtnjuter sådant skydd.

Den tredje frågan

33 Den nationella domstolen har ställt den tredje frågan för att få klarhet i huruvida artikel 28.2 i förordning nr 1924/2006 ska tolkas så, att den omfattar alla livsmedel som fanns före den 1 januari 2005 eller de livsmedel för vilka ett varumärke eller märkesnamn registrerades men som existerade i samma form före detta datum.

34 Domstolen vill inledningsvis erinra om att förordning nr 1924/2006 inte rör livsmedel i sig, utan näringspåståenden och hälsopåståenden angående sådana livsmedel.

35 Såsom framgår av artikel 1.3 i förordning nr 1924/2006 får ett varumärke eller märkesnamn som förekommer i märkningen, presentationen eller reklamen för ett livsmedel och som kan tolkas som ett näringspåstående eller ett hälsopåstående, användas utan att genomgå de godkännandeförfaranden som föreskrivs i denna förordning, under förutsättning att det åtföljs av ett därtill hörande näringspåstående eller hälsopåstående i märkningen, presentationen eller reklamen, som uppfyller bestämmelserna i denna förordning.

36 Domstolen delar den tjeckiska regeringens och kommissionens bedömning att artikel 28.2 i förordning nr 1924/2006, som innehåller en undantags- och övergångsbestämmelse, endast rör varumärken eller märkesnamn som fanns före den 1 januari 2005 och som kan anses vara näringspåståenden eller hälsopåståenden, i den mening som avses i denna förordning. Livsmedel som bär ett sådant varumärke eller ett sådant märkesnamn får fortsätta att saluföras fram till och med den 19 januari 2022.

37 Den tredje frågan ska således besvaras enligt följande. Artikel 28.2 i förordning nr 1924/2006 ska tolkas så, att den endast syftar på livsmedel som bär ett varumärke eller ett märkesnamn som ska anses som ett näringspåstående eller ett hälsopåstående enligt denna förordning och som existerade i denna form före den 1 januari 2005.

Rättegångskostnader

38 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (nionde avdelningen) följande:

1) **Artikel 2.2 led 6 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1924/2006 av den 20 december 2006 om näringspåståenden och hälsopåståenden om livsmedel, i dess ändrade lydelse enligt kommissionens förordning (EU) nr 116/2010 av den 9 februari 2010, ska tolkas så, att ett hälsopåstående, för att kunna anses vara ett ”påstående om minskad sjukdomsrisk”, i den mening som avses i denna bestämmelse, inte nödvändigtvis måste innehålla en uttrycklig uppgift om att konsumtion av en kategori av livsmedel, ett livsmedel eller en av dess beståndsdelar ”väsentligt” minskar en riskfaktor för utveckling av sjukdom hos människor.**

2) **Artikel 28.2 i förordning nr 1924/2006, i dess lydelse enligt förordning nr 116/2010, ska tolkas så, att ett kommersiellt meddelande på ett livsmedels förpackning kan utgöra ett varumärke eller ett märkesnamn, i den mening som avses i denna bestämmelse, om det, som varumärke eller märkesnamn, åtnjuter skydd enligt tillämplig lagstiftning. Det ankommer på den nationella domstolen att med beaktande av samtliga faktiska eller rättsliga omständigheter som är av vikt i det mål den har att avgöra pröva huruvida ett sådant meddelande verkligen utgör ett varumärke eller ett märkesnamn som åtnjuter sådant skydd.**

3) **Artikel 28.2 i förordning nr 1924/2006, i dess lydelse enligt förordning nr 116/2010, ska tolkas så, att den endast syftar på livsmedel som bär ett varumärke eller ett märkesnamn som ska anses som ett näringspåstående eller ett hälsopåstående enligt denna förordning och som existerade i denna form före den 1 januari 2005.**

Underskrifter